ჟან გრონდენი

რელიგიის ფილოსოფია

ფრანგულიდან თარგმნა
დოდო ლაბუჩიძე-ხოფერიამ

თბილისი 2018 Tbilisi

ახალი საქართველოს უნივერსიტეტი
კავკასიური ფილოსოფიისა და თეოლოგიის
სამეცნიერო-კვლევითი არქივი

სამეცნიერო რედაქტორები:
პროფესორი, დოქტორი **თენგიზ ირემაძე**
ასოც. პროფესორი, დოქტორი **გიორგი თავაძე**

დაკაბადონება და ყდის დიზაინი: **გიორგი ბაგრატიონი**

© ახალი საქართველოს უნივერსიტეტი,
კავკასიური ფილოსოფიისა და თეოლოგიის
სამეცნიერო-კვლევითი არქივი, 2018

დაიბეჭდა შპს „ფავორიტი სტილში", 2018
თბილისი, ჩუბინაშვილის 50

ISBN 978-9941-8-0122-8

სარჩევი

წინათქმა 6

შესავალი: რელიგია და სიცოცხლის საზრისი 8

პირველი თავი:
რელიგია და თანამედროვე მეცნიერება 13
I. თანამედროვე ნომინალიზმი 16
II. ხომ არ დაჩრდილა თანამედროვე მეცნიერებამ რელიგია? 22

მეორე თავი:
რელიგიის ფილოსოფიის ვრცელი სფერო 28

მესამე თავი: რელიგიის არსი – რწმენის კულტი . . . 36
I. ესენციალისტური და ფუნქციონალისტური მიდგომები 38
II. რელიგიურობის უძველესი ნიშან-მახასიათებელი 42
III. რელიგიის ორი განზომილება 46
IV. სიმბოლოებით გამოხატული სიცოცხლის საზრისი 51
V. რელიგიის უნივერსალურობა 53

მეოთხე თავი: ბერძნული სამყარო 57
I. ბერძნული „რელიგია“ 57
II. წინასოკრატელი ფილოსოფოსები და რელიგია 61

III. პლატონი: მეტაფიზიკ(ურ)ად
ქცეული რელიგია 65
IV. მეტაფიზიკის პლატონისეული დაფუძნება . . . 68
V. მითოსური ტრადიციის კრიტიკა:
ღვთაებრივის აგათონიზაცია 75
VI. პლატონი და ქალაქ-სახელმწიფოს
რელიგია 78
VII. არისტოტელე: ღვთაებრივისა
და მითოსური ტრადიციის
რაციონალიზაცია 84
VIII. სულის მეტაფიზიკა 86
IX. არისტოტელესეული დემითოლოგიზაცია . . . 90
X. რელიგიის ფილოსოფიის
დასაბამი ელინიზმში 92

მეხუთე თავი: ლათინური სამყარო 96
I. რელიგია: ერთი ლათინური
სიტყვის ეტიმოლოგია 96
II. რელიგია ციცერონის მიხედვით:
წავიკითხოთ კიდევ ერთხელ ყურადღებით . . . 98
III. რელიგიური კავშირი
ლაქტანციუსის მიხედვით 106
IV. პლატონიზმისა და ქრისტიანობის
სინთეზი ავგუსტინეს მოძღვრებაში 108

მეექვსე თავი: შუა საუკუნეების სამყარო 116
I. ცოდნის ორი წყარო 116
II. ავეროესისა და მაიმონიდის
რელიგიის ფილოსოფია 119
III. რელიგიის სიქველე
თომა აქვინელის მიხედვით 126

მეშვიდე თავი: ახალი დროის სამყარო 133
I. სპინოზა და ბიბლიის კრიტიკა 138
II. კანტის მორალური რელიგიის ფილოსოფია 143
1. მეტაფიზიკური ცოდნის კრიტიკა 143
2. რისი იმედი შეიძლება მქონდეს? 144
3. კანტისეული მოძღვრების შედეგები . . . 149
III. უსასრულოს ჭვრეტა შლაიერმახერის მოძღვრებაში 151
IV. რელიგიის ფილოსოფიური სისტემატიზაცია შელინგისა და ჰეგელის მოძღვრებაში 155
V. ჰეგელის შემდგომი პერიოდის რელიგიის კრიტიკოსები 160
VI. ჰაიდეგერი და საკრალურის შესაძლებლობა 167

დასკვნა 175

ბიბლიოგრაფია 183

პირთა საძიებელი 186

საგანთა საძიებელი 192

ავტორის შესახებ 197

წინათქმა

წინამდებარე გამოცემის სახით გთავაზობთ თანამედროვე ჰერმენევტიკის სფეროში ჰანს გეორგ გადამერისა და პოლ რიკიორის მთავარ გამგრძელებლად მიჩნეული თვალსაჩინო კანადელი ფილოსოფოსის, ჟან გრონდენის (დაიბ. 1955 წ.) ნაშრომის – „რელიგიის ფილოსოფია“ – თარგმანს, რომელიც შესრულებულია ფრანგული დედნიდან (Jean Grondin, *La philosophie de la religion*, deuxième édition, Que sais-je, PUF, 2009).

ქართული თარგმანის გამომცემელთა სურვილის გათვალისწინებით, თარგმანის წარმოდგენილი ვერსია შეჯერებულია გერმანულენოვან გამოცემასთან (Jean Grondin, *Die Philosophie der Religion. Eine Skizze*, übersetzt von V. Heisen, Tübingen: Mohr Siebeck, 2012). ასეთი სახით წარმოდგენილი ქართულენოვანი თარგმანი, უდავოდ, მეტ სრულყოფილებას სძენს გრონდენის ნაშრომს და რელიგიის ფილოსოფიით დაინტერესებულ ქართველ სტუდენტებსა თუ მკითხველთა ფართო წრეს ბევრად უფრო სიღრმისეულად წარმოუდგენს ავტორის ფილოსოფიურ განაზრებებს რელიგიაზე, მის არსსა და საფუძვლებზე პლატონიდან მოყოლებული ბერგსონამდე, ჰაიდეგერსა და ლევინასამდე.

ნაშრომის წინამდებარე თარგმანის რედაქტირებისა და გერმანულენოვან გამოცემასთან შეჯერების პროცესში გაწეული დიდი თანადგომისა და კვალ-

იფიციური რჩევებისათვის დიდ მადლობას ვუხდი პროფესორ თენგიზ ირემაძეს, ქართული ტექსტის რედაქტირებისათვის ასოცირებულ პროფესორ გიორგი თავაძეს.

ვიმედოვნებ, ჟან გრონდენის ნაშრომი „რელიგიის ფილოსოფია" დიდად წაადგება რელიგიითა და ფილოსოფიით დაინტერესებულ მკითხველს.

მთარგმნელი